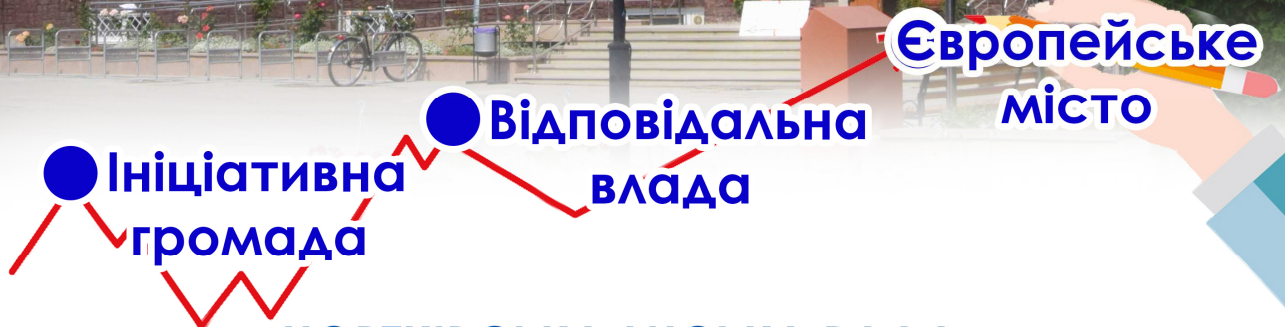

ПЛАН місцевого економічного розвитку

ЧОРТКІВСЬКА МІСЬКА РАДА
УКРАЇНА
СЕРПНЬ 2018

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Більше року назад місто Чортків долучилося до Ініціативи ЄС «Мери за економічне зростання» (M4EG), яка пропонує сучасні підходи до управління, що сприяють сталому місцевому економічному розвитку.

У сучасній економіці ключовими факторами зростання і розвитку місцевої економіки є вже не природні ресурси чи географічне положення, а ефективна робота місцевої влади, надання сучасних та затребуваних послуг бізнесу, оперативне реагування на потреби та загрози, процеси створення нових знань, якісна освіта та інновації.

Саме підтримка зростання конкурентоспроможних і затребуваних галузей промисловості та сфери послуг на місцях з плином часу призведе до їх самостійного активного розвитку, тим самим створюючи додаткові ресурси для муніципалітету (фінансові і трудові), які можуть бути спрямовані на розширення спектру соціальних послуг, підвищення якості життя та роботи.

Успіх породжує новий успіх, що робить територію більш привабливою для життя та роботи, туризму та інвесторів. Позитивний імідж, в свою чергу, викликає підвищений інтерес до проєктів, що реалізуються на подібних територіях. Ці «м'які» чинники створюють сприятливі умови для підприємництва та інвестицій, тим сам, стимулюючи зайнятість.

Участь в Ініціативі, зробило Чортків членом професійної мережі, забезпечило нові можливості та переваги нашому місту. Муніципалітети-учасники отримали доступ до цілого ряду професійних спеціалізованих знань, консультацій досвідчених експертів.

Найбільш значущі, на мою думку, із пропонованих можливостей є наступні:

- експертна підтримка в ході розробки і реалізації планів місцевого економічного розвитку;
- професійна взаємодія із зарубіжними колегами і партнерами;
- активне залучення місцевих партнерів, зокрема, ділових кіл, освітніх та наукових установ, організація тренінгів, робочих поїздок і тематичних семінарів;
- членство в професійному співтоваристві (Клуб «Мери за економічне зростання»).

Особливо важливим вважаю, що робота з розробки **ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** (далі – **ПЛАН**) дала змогу усвідомити свій потенціал для поліпшення існуючого економічного становища, отримати необхідні знання та навички для забезпечення змін на краще. Ґрунтуючись на порадах експертів, результатах досліджень та аналітичних висновках було сформовано власні «адаптовані» рішення, що сприятимуть реалізації позитивних змін на практиці.

За результатами роботи було розроблено абсолютно новий документ (як для муніципалітета-учасника Ініціативи ЄС «Мери за економічне зростання») – **ПЛАН МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**. Націленість на результати, які представляють собою очевидні вигоди для територій з точки зору зростання, розвитку та зайнятості, що накопичуватимуться з плином час – головний критерій, що ставила за мету наша робоча група.

Спільними зусиллями Чортків до 2021 року стане економічно розвинутим та інвестиційно-привабливим містом, зорієнтованим на розбудову відкритого ділового середовища, розвиток інноваційного і конкурентного малого та середнього бізнесу, завдяки синергії співпраці бізнесу, громади та влади.

В свою чергу Європейський союз (через Секретаріат Ініціативи «Мери за економічне зростання») та інші партнери (такі, як Світовий банк), профінансують кращі проєкти учасників Ініціативи, сприятимуть підвищенню їхнього потенціалу, розширенню можливостей з метою активного стимулювання місцевого економічного розвитку.

Даний **ПЛАН** містить конкретні заходи в сфері місцевого економічного розвитку, які міська влада буде впроваджувати протягом 2-х років з моменту його схвалення Всесвітнім банком.

Хочу подякувати усім, хто прийняв активну участь у формуванні даного **ПЛАНУ** та буде активно впроваджувати в життя. А іншим муніципалітетам раджу обов'язково долучитися до цієї Ініціативи

Щоб отримати копію цього Плану, зверніться до:
Володимира Шматька, Міського голови м. Чортків
м. Чортків, вул. Тараса Шевченка, 21
Телефон: +38(03552) 2-27-98
Факс: +38(03552) 2-27-98
Електронна пошта: chortkiv.mrada@ukr.net
Веб-сайт: <http://www.chortkivmr.gov.ua/>

Володимир ШМАТЬКО
Чортківський міський голова

1. РЕЗЮМЕ

Чортків – місто обласного значення Тернопільської області України з вигідним географічно-логістичним розташуванням. Населення – 29,2 тисяч осіб.

Міська владою в партнерстві з місцевим бізнесом, науковцями та громадськими активістами, завдяки підтримці експертів Ініціативи ЄС «Мери за економічне зростання», розроблено **ПЛАН МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**, основна увага в якому зосереджена на заходах, що стимулюватимуть розвиток МСБ, підвищать рівень зайнятості та добробуту населення міста. Особлива увага приділяється сталому економічному зростанню та побудові ефективного партнерства місцевої влади, бізнесу та громади.

На основі засідань робочої групи де було проведено SWOT-аналіз можна зробити наступні висновки:

- вигідне логістично-географічне положення міста, на фоні поживлення міжнародного співробітництва та експортно-імпорتنих відносин, за підтримки міської влади, може стати каталізатором інвестицій та розвитку місцевого підприємництва;

- побудова сучасного Бізнес-комплексу, покращить інфраструктурні умови, а створення на його базі центру підтримки підприємництва та бізнес-інкубатора, сприятиме розвитку підприємництва та створенню нових робочих місць;

- надання затребуваних послуг бізнесу з використанням сучасних ІТ підвищить рівень конкурентоздатності місцевого бізнесу та сприятиме залученню інвестицій;

- належний інформаційний супровід та використання дистанційних сервісів фінансових установ і навчальних закладів сприяє оперативному реагуванню на потреби бізнесу та ринку праці;

- створення умов для залучення інвесторів, орієнтованих на інноваційне підприємництво, сприятиме попиту на високкваліфіковані трудові ресурси;

Виходячи з висновків, наведених вище, **Чортків до 2021 року стане економічно розвинутим та інвестиційно-привабливим містом, зорієнтованим на розбудову відкритого ділового середовища та розвиток інноваційного і конкурентного малого та середнього бізнесу, завдяки синергії співпраці бізнесу, громади та влади.**

Для цього потрібно досягти таких цілей:

- синергія партнерства в інтересах сталого місцевого економічного розвитку;

- створення та забезпечення стабільних умов розвитку підприємництва та малого бізнесу.

Для цього заплановано наступні заходи:

- створити Центр місцевого економічного розвитку (Центр МЕР) для підтримки малого та середнього бізнесу;

- запровадити систему економічного партнерства шляхом об'єднання зусиль і ресурсів бізнесу, фінансової сфери та адміністрації;

- модернізувати систему надання адміністративних та інформаційних послуг для бізнесу;

- організувати місцеве партнерство з кваліфікованих трудових ресурсів;

- впорядкувати єдину базу об'єктів комунальної та приватної власності;

- провести підготовчі роботи та здійснити будівництво Бізнес-комплексу;

- створити бізнес-інкубатор;

- сконцентрувати ділову активність у бізнес-комплексі;

- створити та просувати базу місцевих локацій для фото, відео та кінозйомок.

Видатки на реалізацію заходів, передбачених в **ПЛАНІ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**, будуть частково покриватися з місцевого бюджету в межах 35 %, зокрема в бюджетах 2019-2020 рр. планується закласти понад 8 мільйонів гривень, що становитиме ≈ 282 тисяч євро (за курсом НБУ на 1.08.2018 1 євро = 31.53 гривні).

ЗМІСТ

	стор.
1. Резюме	3
2. Перелік таблиць та схем	5
3. Перелік скорочень	5
4. Вступ до Плану	6
5. Процес розробки Плану місцевого економічного розвитку	7
6. Місцевий економічний аналіз	8
6.1. Аналіз місцевої економічної структури	8
6.2. Співробітництво і взаємодія на місцевому рівні	8
6.3. Прозора, вільна від корупції адміністрація, що сприяє розвитку бізнесу	9
6.4. Доступ до фінансування	10
6.5. Земельні ресурси та інфраструктура	11
6.6. Правова та інституційна база	12
6.7. Кваліфіковані трудові ресурси. Інклюзивність	13
6.8. Зовнішнє позиціонування та маркетинг	14
7. SWOT-аналіз: внутрішні сильні та слабкі сторони, зовнішні можливості та загрози	16
8. Бачення та цілі (включаючи очікувані результати)	17
9. План дій	18
10. Схема фінансування	20
11. Показники та механізми моніторингу	21
12. Додатки	23

2. ПЕРЕЛІК ТАБЛИЦЬ ТА СХЕМ

Таблиця 1	План дій
Таблиця 2	Схема фінансування
Таблиця 3	Показники моніторингу

3. ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

М4EG	– Мери за економічне зростання
БІ	– Бізнес інкубатор
БК	– Бізнес-комплекс
ГО	– Громадська організація
ДП	– Державне підприємство
ДФРР	– Державний фонд регіонального розвитку
ЕЦП	– Електронний цифровий підпис
ЄС	– Євросоюз
ЗМІ	– Засоби масової інформації
ІВ	– Інтелектуальна власність
ІТ	– Інформаційні технології
КТР	– Кваліфіковані трудові ресурси
МАПС	– Метод активного планування стратегії.
МЕР	– Місцевий економічний розвиток
МзЕЗ	– Мери за економічне зростання
МОП	– Міжнародна організація праці
МР	– Міська рада
МСБ	– Малий та середній бізнес
НДП	– Науково дослідні проекти
ОТ	– Оргтехніка
ПАК	– Програмно апаратний комплекс
ПП	– Приватний підприємець
ТНЕУ	– Тернопільський Національний Економічний Університет
ТОВ	– Товариство з обмеженою відповідальністю
ПНУ	– Прикарпатський Національний Університет
ПМЕР	– План місцевого економічного розвитку
ФОП	– Фізична особа-підприємець
ЦНАП	– Центр надання адміністративних послуг

4. ВСТУП ДО ПЛАНУ

У червні 2017 року Чортків приєднався до Ініціативи ЄС «Мери за економічне зростання», ставши одним із перших 20 українських міст-підписантів.

Чортків – місто обласного значення Тернопільської області України, розташоване на берегах р. Серет,

за 76 км від обласного центру (тривалість подорожі – 1,5 год.)

за 480 км від столиці України (тривалість подорожі – 7 год.)

за 650 км від Одеси (тривалість подорожі – 10 год.).

Населення міста становить 29 тис. осіб, з них: працездатного віку становить 65%, відповідно – 33% жінок і 32% чоловіків. Станом на 01 січня 2018 року середній вік населення міста становив 38,7 років, з них чоловіки – 35,2 роки, жінки – 40,3 роки. За даними реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання міграційні потоки становлять: кількість прибулих – 1322 особи, кількість вибулих – 1564 особи, міграційне скорочення – 242 особи.

Сталий місцевий економічний розвиток муніципалітету є однією з базових умов для розвитку малого та середнього бізнесу, створення нових робочих місць; він неможливий без конструктивного діалогу між владою, бізнесом та громадою; а його результати покращують якість життя містян та роблять місто привабливим для інвестицій.

Участь в Ініціативі ЄС «Мери за економічне зростання» дає можливість розробити та реалізувати **ПЛАН МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** на засадах відкритого діалогу влади, бізнесу і громади як адаптований варіант ефективних європейських підходів до створення сприятливого локального ділового середовища, умов для економічного зростання та підвищення рівня зайнятості.

ПЛАН МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ, розроблений за методикою Ініціативи, буде поданий на розгляд та схвалення Всесвітнім банком, з подальшою можливістю виділення фінансування на його втілення.

ПЛАН є окремим документом, втілення цілей якого за рахунок запланованих дій дозволить вже в короткостроковій перспективі отримати результати. **ПЛАН** розроблявся на базі програм вже прийнятих Міською радою та які охоплюють задані часові рамки та мають спільні цілі. Також напрацювання будуть використані при розробці Стратегії розвитку міста Чорткова на 2019-2026, яку відібрано до фінансування у рамках Програми «Зміни в регіоні», та при створенні різних програм та планів муніципалітету

В процесі розробки даного **ПЛАНУ** муніципалітет отримав можливість:

- розвинути професійні навички та потенціал місцевих органів влади відповідно до принципів належного державного і раціонального фінансового управління;
- заохотити та підтримати спільні дії влади, бізнесу і громади з урахуванням передового європейського досвіду та сучасних підходів;
- розробити власні «адаптовані» рішення, що сприятимуть реалізації позитивних змін на практиці;
- підтримати заходи та місцеві стратегії, спрямовані на економічний розвиток та підвищення рівня зайнятості населення.

Видатки на реалізацію заходів, передбачених в **ПЛАНІ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**, будуть частково покриватися з місцевого бюджету в межах 35 %, зокрема в бюджетах 2019-2020 рр. планується закласти понад 8 мільйонів гривень, що становитиме \approx 282 тисяч євро (за курсом НБУ на 1.08.2018 1 євро = 31.53 гривні).

5. ПРОЦЕС РОЗРОБКИ ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Згідно з Розпорядженням міського голови створено робочу групу із розробки **ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**, до складу якої ввійшли представники як органів місцевого самоврядування, експерти та науковці, так і приватного сектору та організацій громадянського суспільства (подається у Додатках 1 і 2 – див. стор. 23-24).

Розробка **ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** відбувалась на засадах партнерства в інтересах сталого місцевого економічного розвитку між місцевими органами влади, представниками приватного сектору і громадянського суспільства.

Як показала європейська практика, значною мірою зростання забезпечують заходи, ініційовані «знизу-вгору» самими місцевими спільнотами з використанням місцевих ресурсів (трудових, природних і культурних), а також історичних і географічних переваг тощо.

В процесі роботи над **ПЛАНОМ** було усвідомлено, що спільні зусилля повинні бути спрямовані на розвиток, незалежно від зовнішніх факторів або ініціатив, що виходять від вищих органів влади, практичний і цілеспрямований підхід передбачає конкретні дії, іноді невеликі, але такі, що є частиною узгодженого плану; діалог, контроль і безперервне доопрацювання й адаптація планів з урахуванням місцевих потреб; співпраця між муніципалітетами, іншими державними установами та вищими органами влади.

Для підвищення ефективності роботи з розробки **ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** використано методологію Scrum, яка застосовує різноманітні технологічні прийоми і процеси розробки проєктів, яка дозволила підвищити ефективність управління розробкою **ПЛАНУ**.

Враховуючи, що інформація і знання, важливі для розробки **ПЛАНУ** – є неупорядкованими і знаходяться в різних джерелах і в думках різних людей, за методологічну основу прийняття спільних рішень у процесі розробки **ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** взято метод МАПС (Goal Oriented Project Planning – GOPP) – Метод Активного Планування Стратегії.

До складу робочої та профільних групи залучалися представники різних сфер життєдіяльності громади, що мають досвід і знання у визначених сферах. На засіданнях робочої групи працювали модератори з редакційної групи завданням яких було управління дискусією; упорядкування і структуризація відповідей; фіксація результатів дискусії.

При цьому згода досягалася консенсусом – голосування не допускається.

Для розробки **ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** була зібрана **ініціативна група**, до якої ввійшли представники місцевої влади, бізнесу та громадськості, якою було проведено 2 засідання.

З метою активізації роботи над **ПЛАНОМ** розпорядження міського голови було створено **робочу групу**, а також **профільні групи** з фахівців та експертів.

Загалом, відбулось 10 засідань робочої групи з розробки **ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** та 14 засідань профільних груп

Для узагальнення результатів роботи та формування **ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** створено спільну **редакційну групу** в кількості 4 осіб, до якої ввійшли представники місцевої влади, бізнесу та громадськості.

6. МІСЦЕВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

6.1. Аналіз місцевої економічної структури

Економічна структура міста Чорткова станом на 01.07.2018р. за класифікацією згідно з Господарським кодексом України (у розрізі кількості співробітників) представлена: мікро-бізнесом (приватний підприємець) – *менше 2 працівників*, малим бізнесом – *менше 50 працівників*, середнім бізнесом – *50–250 працівників*, великим бізнесом – *понад 250 працівників* відповідно.

Для зручності аналізу дані подано таблиці в розрізі видів економічної діяльності (детальна інформація подається у Додатку 6 таблиця «Класифікація за видами економічної діяльності» – див. стор. 28). В загальному налічується 1056 суб'єктів господарювання. Їх діяльність розгорнута у різних економічних сферах, та слід зазначити, що більше 1/3 суб'єктів господарювання є представниками мікробізнесу у сфері оптової та роздрібної торгівлі.

Промисловість міста Чорткова представлена такими галузями: текстильне виробництво (підприємство «Біллербек-Україна») – німецькі інвестиції (з 1991 року), виробництво харчових продуктів (ПП Чортківмолоко, ДП «Чортківський КХП» ДАР України, ТОВ «Гольскі світ компанії», ПП «Колобок»), виготовлення виробів із деревини (ДП «Чортківське лісове господарство»), виробництво електричного устаткування для автодвигунів і легкових транспортних засобів (ТОВ «СЕ Борднетце-Україна») – німецькі інвестиції (з 2017 року).

Інформацію про суб'єкти господарювання приватного сектору за чисельністю та видами діяльності згруповано та подано у Додатку 7 таблиця «Розподіл компаній приватного сектору за чисельністю та видами діяльності» – див. стор. 29).

Опрацювання зведеної інформації показало, що:

- в межах муніципалітету найбільш розповсюдженні мікро-компанії та приватні підприємці. Малі компанії займаються, в основному, фінансовою та страховою діяльністю, а також оптовою та роздрібною торгівлею. Середні та великі підприємства, переважно, є промисловими;

- незважаючи на розвиток промислових та переробних компаній, які працевлаштовують значну кількість працездатного населення, найбільш ефективними можна вважати приватних підприємців, зайнятих оптовою та роздрібною торгівлею, наданням послуг;

- підприємства харчової та текстильної промисловості є візитівкою міста.

В цілому слід відзначити, що сфера торгівлі та послуг, представлена в основному малим та середнім бізнесом, відіграє значну роль у формуванні загального економічного потенціалу міста та забезпеченні потреб населення в товарах і послугах. Тому створення відповідних умов та підтримки бізнесу в місті сприятиме подальшому розвитку даної галузі та, відповідно, сталому економічному розвитку.

Забезпечення цього планується досягти будівництвом сучасного Бізнес-комплексу.

Також передбачається реалізація заходів для залучення інвесторів промислового характеру та розвиток бізнесу з використання природних та туристичних локацій.

6.2. Міжсекторальне співробітництво та взаємодія на місцевому рівні

Насамперед слід зазначити, що місцевий економічний розвиток є складним процесом. Досягнення сталого розвитку міста передбачає не лише дії та рішення органів місцевої влади, а також поєднання зусиль влади, бізнесу та громадськості.

Співпраця та взаємодія на місцевому рівні дає змогу не лише краще вивчити проблеми, що турбують місцевих жителів у соціальній, екологічній, економічній сферах життєдіяльності міста, а й забезпечує спільне генерування ідей та креативне мислення учасників цього процесу, що, в свою чергу, допомагає знайти раціональні та ефективні шляхи щодо їх вирішення.

У даному процесі влада виступає в якості лідера забезпечення місцевого економічного розвитку, зокрема, формує місцеву політику, спрямовану на забезпечення збалансованого розвитку міста, забезпечувати ефективне функціонування економіки, створювати, нарощувати та ефективно реалізовувати конкурентні переваги міста тощо. Наприклад, міською владою затверджено та реалізуються заходи, задекларовані у Програмі розвитку малого та середнього підприємництва міста Чорткова на 2017-2018 роки (Розпорядження про затвердження подано у Додатку 4 – див. стор. 26), в рамках якої передбачено сприяння розвитку та підтримки підприємницької діяльності у виробництві щодо фінансово-кредитної, матеріально-технічної та інвестиційної підтримки малого підприємництва шляхом часткової компенсації

відсоткових ставок за кредитами, що надаються фінансовими установами представникам бізнесу на реалізацію проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва у виробництві та сфері послуг (затверджено Порядок часткової компенсації з міського бюджету відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію суб'єктів малого і середнього підприємництва – Рішення про затвердження подано у Додатку 5 – див. стор. 27) та ін.

Міська влада, використовуючи широкий спектр методів управління, формує збалансований ринок праці, активізації діалогу з місцевою громадськістю (наприклад, проведення громадських слухань, удосконалення процесу інформування населення щодо суті місцевого економічного розвитку, цілей формування та реалізації стратегій розвитку міста з метою широкого залучення громадськості та бізнесу до процесу управління розвитком міста).

Слід зауважити, що реалізація проектів та заходів місцевого рівня, відбувається за активної співпраці влади, бізнесу та громадськості, зокрема, представники громадськості приймають активну участь у всіх проектах, спрямованих на забезпечення розвитку міста, а, в свою чергу, за рахунок коштів бізнес-структур частково фінансуються вказані проекти, впроваджуються інновації, необхідні для створення ефективного виробництва, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності як підприємств, так і міста в цілому.

Оцінку співробітництва та взаємодії влади, бізнесу та громади на місцевому рівні було проведено за результатами обговорення на засіданні робочої групи. Інформацію опрацьовано, згруповано і подано у табличному вигляді у Додатку 8 таблиця «Оцінка співпраці на місцевому рівні» – див. стор. 30.

Варто відзначити, що найважливішу роль в ефективній взаємодії даної тріади відведено місцевій владі, яка повинна:

- працювати над створенням робочих місць та залученням інвестицій;
- сприяти розвитку та диверсифікації бізнесу, зокрема створювати бізнес-інкубатори за підтримки місцевої влади;
- розвивати інфраструктуру, впроваджувати енергоефективні технології;
- розвивати партнерські стосунки з бізнесом;
- стати партнером для громади, залучати громаду до співпраці;
- сприяти реалізації спільних проектів;
- забезпечувати перманентне навчання персоналу тощо.

Одним із важливих елементів налагодження якісного діалогу між владою, бізнесом та громадськістю міста є ефективна комунікація, тобто уміння слухати і чути, обмінюватися інформацією, поширювати спільно прийняті ключові меседжі.

За результатами проведеного дослідження щодо ефективності подальшого розвитку співробітництва влади, бізнесу та громадськості міста Чорткова, спрямованого на місцевий економічний розвиток, вважаємо доцільним подати наступні пропозиції:

- визначити шляхи формування системи ефективного управління європейського зразка в місті як головної складової сталого місцевого економічного розвитку;
- на основі європейського досвіду активно працювати над створенням інноваційно-інвестиційних площадок, бізнес-інкубаторів, агенцій економічного розвитку тощо;
- підвищити інформаційно-організаційну компетентність влади щодо налагодження ефективного партнерства з бізнесом задля конкурентоспроможного розвитку міського господарства та підвищення якості життя громадян.

Паритетність взаємодії місцевої влади, бізнесу та громадськості у вказаних напрямках відображена у заходах ПЛАНУ у наступні 2 роки забезпечить сталий місцевий економічний розвиток міста Чорткова.

6.3. Прозора, вільна від корупції адміністрація, що сприяє розвитку бізнесу

Однією з важливих задач місцевої влади є надання ряду адміністративних послуг та сервісів місцевим жителям, бізнесу та інвесторам. Спадок формалізму та бюрократизму несе негативний вплив на їх надання та вимагає модернізації системи надання адміністративних послуг, на що потрібні як політична воля, так і значні фінансові вкладення.

Перехід на надання послуг через Центр надання адміністративних послуг міста Чорткова (далі – ЦНАП) поклав початок процесу удосконалення системи надання адмінпослуг на основі принципів відкритості та прозорості, оперативності та своєчасності, доступності інформації про адмінпослуги, раціональної мінімізації кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для отримання адмінпослуг, дотримання вимог законодавчих та нормативно-правових актів, які регулюють порядок надання адмінпослуг.

Також слід зазначити, що надання адмінпослуг на основі вказаних принципів та з використанням сучасних технологій окрім збільшення ефективності та швидкості дає змогу значно знизити корупційні ризики.

За результатами обговорення вказаної проблематики на засіданні робочої групи було визначено, що найбільш корупційні ризики існують в сфері земельних питань. Вирішення цієї проблеми планується шляхом створення єдиної бази об'єктів комунальної та приватної власності із забезпеченням доступу до інформації для зацікавлених суб'єктів господарювання (інвесторів, місцевих бізнесменів тощо).

Слід зазначити, що однією з основних функцій місцевої влади є також створення та підтримка сприятливого ділового середовища для представників бізнесу і громадськості. Зокрема, міською владою затверджено та реалізуються заходи, задекларовані у Програмі розвитку малого та середнього підприємництва міста Чорткова на 2017-2018 роки (Розпорядження про затвердження подано у Додатку 4 – див. стор. 26).

Аналіз системи сприяння та підтримки бізнесу місцевою владою дозволив визначити галузі (підгалузі) економіки міста з урахуванням потреб бізнесу та громади у аспекті зорієнтованості на перспективу економічного зростання: промисловість, торгівля, консалтингові та освітні послуги, логістичні послуги, будівництво, інформаційні технології, професійна та наукова діяльність, рекламна діяльність, туристичний бізнес.

Аналіз показав, що існує ряд проблем, які стримують ефективний економічний розвиток міста та які можливо вирішити саме за допомогою послуг з підтримки бізнесу (детальну інформацію згруповано і подано у табличному вигляді у Додатку 9 таблиця «Галузі (та підгалузі) з перспективою зростання та їхні проблеми» – див. стор. 31). Вирішення зазначених проблем є можливим шляхом підтримки бізнесу через модернізацію системи надання адміністративних послуг як на місцевому рівні, так і послуг із залученням організацій регіонального або національного рівня. Постає необхідність у створенні відповідних умов, за яких ці послуги стануть доступнішими для представників місцевого приватного сектора.

В **ПЛАНІ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** передбачено ряд кроків, які допоможуть сприяти вирішенню цих проблем. Такими є:

- побудова сучасного Бізнес-комплексу з відповідною інфраструктурою та Центром МЕР;
- модернізація системи надання адміністративних та інформаційних послуг для бізнесу;
- впорядкування єдиної бази об'єктів комунальної та приватної власності;
- забезпечення суб'єктів господарювання засобами електронних цифрових підписів (ЕЦП) та забезпечення доступу до адміністративних сервісів й збільшення кількості надання дистанційних адмінпослуг.

6.4. Доступ до фінансування

Нормальна робота та розвиток сучасного бізнесу не можливий без доступу до фінансових ресурсів. Незважаючи на глобалізацію установ, що надають фінансові послуги, участь місцевої влади у цих взаємовідносинах стає все більш поширеною та актуальною.

Обговорення даної проблематики на засіданнях робочої та профільної груп дозволило визначити, що значна частина місцевого малого бізнесу не використовує фінансові ресурси від фінансових установ, інституцій, інвесторів, а зорієнтована на фінансову підтримку родичів, які перебувають у якості трудових мігрантів за кордоном. Тому питання залучення до обороту фінансових ресурсів інвесторів, фінансових установ та інституцій у сфері місцевого бізнесу є пріоритетним для місцевої влади на даному етапі економічного розвитку міста.

Слід зазначити, що у Чорткові працюють представництва фінансових установ: Альфа-банк, Приватбанк, Ощадбанк, Укргазбанк, Укрсоцбанк, Райффайзен Банк Аваль. У всіх відділеннях існують програми співпраці з ФОП, малим/середнім та корпоративним бізнесом.

Та слід відзначити, що більшість цих програм орієнтовані на великий корпоративний бізнес, надаючи підприємцям та представникам малого та середнього бізнесу послуги з відкриття та обслуговування рахунку, а в окремих випадках – кредитування бізнес-проектів, господарської діяльності.

В більшості випадків невеликим місцевим суб'єктам господарювання, що потребують коштів, важко відповідати умовам такого кредитування, що значно ускладнює доступ до необхідних фінансових ресурсів, вимагає значних затрат часу навіть для збору потрібного пакету документів.

Також умови надання кредитних фінансових ресурсів банківськими установами не завжди є привабливими для представників місцевого малого бізнесу.

Тому для допомоги таким підприємцям, Чортківською міською радою в рамках Програми розвитку малого та середнього підприємництва міста Чорткова на 2017-2018 роки передбачено сприяння розвитку та підтримки підприємницької діяльності у виробництві щодо фінансово-кредитної, матеріально-технічної та інвестиційної підтримки малого підприємництва шляхом часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами, що надаються фінансовими установами представникам бізнесу на реалізацію проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва у виробництві та сфері послуг.

Відповідно, затверджено Порядок часткової компенсації з міського бюджету відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію суб'єктів малого і середнього підприємництва (Розпорядження про затвердження подано у Додатку 5 – див. стор. 27). Слід зазначити, що за квітень-липень 2018 року за зверненням 4 підприємців було частково компенсовано відсоткові ставки за кредитами з міського бюджету.

Складною є ситуація з доступом до коштів, які передбачено регіональними та національними програмами підтримки бізнесу, грантовими та донорськими фінансовими ресурсами та різними видами негрошової допомоги. В більшості випадків не всі суб'єкти господарювання, що потребують фінансування, обізнані щодо можливості дистанційного доступу до фінансових ресурсів з інших джерел, а також не володіють навичками підготовки та належного оформлення заявок на фінансування. Хоча на офіційному сайті Чортківської міської ради регулярно публікується інформація про можливі джерела фінансування бізнес-проектів, це не вирішує вказаної проблеми.

В ПЛАНІ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ передбачається ряд заходів для покращення цієї ситуації шляхом:

- надання консалтингових послуг, консультацій;
- проведення відповідних зустрічей тренінгів на базі Центру МЕР;
- створення статистичного бюро та залучення фахівців з НЗ дозволить підвищити рівень написання та обґрунтування бізнес-планів, що є основою для отримання кредитів;
- забезпечення підприємців засобами ЕЦП дозволить отримати їм доступ до дистанційних фінансових послуг та ресурсів зі всього світу.

6.5. Земельні ресурси та інфраструктура

Незважаючи на невисоку концентрацію підприємств на території муніципалітету, наявність незабудованих площ, та непрацюючих об'єктів, для багатьох суб'єктів господарювання (як місцевих, так і зовнішніх) існує потреба у земельних ресурсах та інфраструктурі (сучасних приміщень і площ: виробничих, офісних, складських та іншого призначення), які б відповідали вимогам попиту. Причиною цього є стихійна приватизація, відсутність єдиної повністю сформованої бази таких об'єктів, прийнятого генплану міста Чорткова.

Використання комунального майна на даному етапі в основному є недостатньо ефективним, оскільки відсутня повна інформаційна база об'єктів на території муніципалітету (сьогодні ведеться робота з формування такої бази).

Слід зазначити, що детальне вивчення земельних ресурсів та інфраструктури дозволило визначити перспективні об'єкти, привабливі для інвесторів. Серед них, наприклад, є земельні ділянки категорії green-field. Відповідно – діяльність місцевої влади спрямована на забезпечення придатності таких об'єктів для бізнес-цілей.

Під керівництвом влади з активним залученням бізнесу та громадськості проводиться ефективна робота для покращення інфраструктури, удосконалення механізмів надання землі та комунального майна для розвитку підприємництва. Сьогодні ведуться переговори з рядом інвесторів про окремі об'єкти, що перебувають у комунальній та приватній власності і відповідають умовам створення індустріального парку та промислових об'єктів.

Консультації з приватним сектором та аналіз існуючих та прогнозованих потреб приватного сектору у земельних ресурсах та інфраструктурі, а також співставлення майбутніх потреб (протягом 6 місяців) з наявними потенційними об'єктами, що перебувають у муніципальній та приватній власності, дозволили визначити наступне (зведену інформацію згруповано та подано у табличному вигляді у Додатку 10 таблиця «Потреби приватного сектору у земельних ресурсах та інфраструктурі» – див. стор. 32):

- існуючі умови задоволення потреб приватного сектору у земельних ресурсах та інфраструктурі для мікро-бізнесу в основному є незадовільними та потребують вирішення у інфраструктурній сфері;
- виражені потреби приватного сектора у земельних ресурсах (brown-field) для бізнес/індустріального парку за наявності земельної ділянки (green-field);
- наявні потреби у торгівельних площах та офісних приміщеннях;

- відсутні умови задоволення потреб для розміщення стартапів/мікрокомпаній (бізнес-інкубатора) та науково-технологічного парку;
- наявні потреби у додаткових площах навчального та науково-дослідного призначення для наукових та освітніх закладах міста.

Зауважимо, що існуючі та майбутні потреби у земельних ресурсах та інфраструктурі, як привабливих для зовнішніх та внутрішніх інвесторів, так і для представників місцевого малого та середнього бізнесу, вимагають чіткої програми дій від місцевої влади, яка включатиме в себе ряд заходів щодо виявлення, оцінки таких об'єктів та упорядкування інформації про наявні та придатні для бізнес-цілей об'єкти.

Тому для поетапного вирішення цих проблем місцевою владою проводиться плідна робота з формування єдиної бази подібних об'єктів, що перебувають у комунальній власності та у приватній власності.

ПЛАНОМ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ передбачено створення єдиної бази об'єктів комунальної та приватної власності, придатних для бізнес-цілей.

6.6. Правова та інституційна база

У Чорткові, як і напевне в більшості муніципалітетів, які не мають на своїй території великого містоформуєчого підприємства, стикаються зі значними проблемами щодо розвитку економічних відносин в громаді. Це пов'язано з багатьма об'єктивними та суб'єктивними причинами.

Незважаючи на передачу частини податків на місцевий рівень, держава не поспішає передавати повноваження по їх адмініструванню, визначення об'єктів, бази оподаткування чи ставок. Тим самим відсутня можливість повноцінного використання можливості стимулювання місцевого бізнесу за допомогою фіскальних методів.

Як для місцевих суб'єктів господарювання, так і для потенційних підприємців та інвесторів, у зв'язку з недосконалістю законодавства на всіх рівнях існує ряд перешкод для зростання бізнесу у вигляді не виправданих правил, неузгодженості законодавчо-нормативної бази, нормативних вимог та інших адміністративних бар'єрів. В даній сфері місцева влада може приймати рішення, які покликані нівелювати вказані перешкоди, оптимізуючи надання адміністративних послуг. Однак і в цій сфері, враховуючи, що рішення приймаються депутатським корпусом, часто бракує достовірної статистичної інформації, що дозволить здійснити детальний аналіз та змоделювати наслідки прийняття тих чи інших рішень.

Зауважимо, що сприятливий бізнес-клімат – головний чинник розвитку підприємництва в місті. Зокрема, саме місцеві органи влади можуть відігравати суттєву роль в нормативному регулюванні стосовно місцевої підприємницької діяльності (наприклад, щодо процедур реєстрації компаній, місцевого оподаткування і т.д.). Окрім прийняття відповідних рішень, програм та інших документів міська влада може створювати не лише правові але інституційні умови, як то створення відповідних служб, органів та організацій.

За результатами проведених консультацій з представниками громадськості та бізнесу, обговорень у тематичних робочих групах визначено основні правові та інституційні умови ведення та розвитку бізнесу у місті шляхом встановлення проблем у сфері регулювання та існуючих і перспективних можливостей поліпшення ситуації на місцевому рівні (зведену інформацію згруповано та подано у Додатку 11 таблиця «Правові та інституційні умови» – див. стор. 33).

Аналіз правових та інституційних умов ведення та розвитку бізнесу дозволив визначити пріоритетний напрямок у становленні більш відкритого та прогнозованого ділового бізнес-середовища.

На нашу думку, в межах муніципалітету потрібно покращити надання комунікацію між владою та бізнесом, сприяти співпраці між підприємствами та формування бізнес-кластерів та ланцюжків додаткової вартості у аспекті зорієнтованості на перспективу економічного зростання.

Важливим є питання у сфері підтримки бізнесу за рахунок розширення спектру консультаційних, консалтингових, інформаційних та інших видів послуг, надання затребуваних консультаційних консалтингових, інформаційних та інші видів послуг.

ПЛАНОМ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ передбачено побудову комунального Бізнес-комплексу, за рахунок якого буде вирішено потреби бізнесу у офісних та торговельних площах, а також зосереджено інституційні утворення з підтримки підприємництва, зокрема Центр МЕР, й відповідно – приміщення для проведення конференцій, бізнес-зустрічей, тренінгів тощо.

Як показав аналіз, більшість бізнесу міста становлять малі підприємці, яким складно виділяти час на отримання різноманітних дозвільних документів, довідок, здачу звітів оформлення працівників.

Для покращення цієї ситуації планується організувати забезпечення усіх зацікавлених засобами ЕЦП (віднедавна їх можна безкоштовно отримати лише в обласному центрі, або будучи клієнтами Приватбанку). Наявність ЕЦП дає можливість спілкуватися з більшістю органів та інституцій дистанційно, в зручний час.

Також міська рада працює над доступом бізнесу до довгострокових кредитів під малі відсотки. Це відтепер стало можливим і завдяки Німецько-Українському Фонду, до співпраці з яким долучилася Тернопільська область.

Враховуючи високу конкуренцію між містами та регіонами, створення конкурентних переваг для місцевого бізнесу повинно стати однією з первинних задач муніципалітету. Для цього **ПЛАНОМ** передбачено заходи, здійснення яких на протязі двох років матимуть довготривалий кумулятивний ефект. До них відносяться:

- створення Статистичного Бюро, яке буде займатися збором та обробкою економічної та іншої інформації, для покращення ефективності роботи органів влади у напрямку співпраці з представниками бізнесу та підтримки розвитку підприємництва. В подальшому планується на його базі проводити різноманітні соціологічні та маркетингові дослідження, аналіз та моделювання різноманітних економічних та бізнес-процесів для підприємців на комерційній основі;

- враховуючи зростання ролі інтелектуальної власності в бізнесі, буде створено патентне бюро, яке надаватиме допомогу з реєстрації та захисту прав ІВ. Послуги планується надаватися не лише жителям муніципалітету. Місто може брати на себе оплату частини послуг та необхідних державних адміністративних зборів в обмін на співвласність або право надавати пільги в використанні ІВ на території муніципалітету.

6.7. Кваліфіковані трудові ресурси. Інклюзивність

Ринок праці міста Чорткова залежить від змін в економіці, демографічних і соціальних тенденцій, а також від ряду інших специфічних факторів (рівня оплати праці, сезонного характеру виробництва, невідповідності попиту і пропозицій на ринку праці, трудової міграції, «тіньової зайнятості» та ін).

Аналіз зібраної інформації дозволив охарактеризувати реальну ситуацію на ринку праці міста можна наступними даними: чисельність наявного населення в місті станом на 01.01.2018 року склало 29235 осіб; чисельність економічно активного населення – 22 219 осіб.

Реальна ситуація з незайнятим економічно активним населенням міста наступна: 37,1 % є трудовими мігрантами (враховуючи короткотермінову міграцію); 29-47 % зайняті у «тіньовому» секторі економіки (враховуючи тих, хто має частково-«тіньові» доходи).

На 01.07.2018 р. у Чорткові офіційно зареєстровано лише 151 безробітний, оскільки не всі незайняті відповідають умовам набуття статусу «безробітного». Основні характеристики зареєстрованих безробітних:

за статтю: 50,9% – жінки, 49,1 – чоловіки;

за віковими групами: до 35 років – 31,5%, 36-44 років – 23,7%, понад 45 років – 44,8%;

за освітою: загальна середня – 10,6%, професійно-технічна – 36,8%, вища - 52,6%.

В місті за останні роки рівень безробіття (розрахований за методологією МОП) мав тенденцію до зменшення (9,7 → 9,2), що було спричинено активізацією господарської діяльності ТОВ «Гольські світ компанії», ТОВ «СЕ Борднетце-Україна».

У 2017 році створено 564 робочих місць. В оплачуваних громадських та інших роботах тимчасового характеру взяли участь 37 жителів міста Чорткова. За сприяння Чортківського районного центру зайнятості працевлаштовано 705 жителів міста, в тому числі 151 осіб, які мали статус безробітного.

З метою підвищення конкурентоспроможності на ринку праці за направленням центру зайнятості у 2017 році проходили професійне навчання або підвищували свою кваліфікацію 63 безробітних жителів міста Чорткова.

Аналіз ситуації з кваліфікованою робочою силою у місті (на основі даних Районного центру зайнятості, подано у Додатку 12 таблиця «Ситуація з кваліфікованою робочою силою» – див. стор. 34) дозволив визначити наступне:

- за видами економічної діяльності: кожна третя вакансія пропонується на підприємствах та установах переробної промисловості, 16,3% – вакансій в оптовій та роздрібній торгівлі, 12,3% – діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування, 12,2% – у сфері освіти, 8,1 – у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги, по 3,7% – у сфері тимчасового розміщування й організації харчування та транспорту;

– за професійними групами: найбільший попит роботодавців спостерігається на робітників з обслуговування, експлуатації устаткування, на кваліфікованих робітників з інструментом, на представників найпростіших професій та на працівників сфери торгівлі та послуг.

Сьогодні місцева влада постала перед рядом проблемних питань щодо організації ефективного місцевого ринку праці з метою забезпечення як уже існуючих так і потенційних суб'єктів господарювання необхідними трудовими ресурсами.

Основними потребами на які потрібно звернути увагу та розробити дії по зменшенню їх негативного впливу є низький попит на висококваліфіковану робочу силу, що в свою чергу веде до працевлаштування не за фахом, тим самим втрата кваліфікації та навичок. Друга проблема криється в диспропорції заробітних плат особливо з пропозиціями трудової міграції.

При стратегічному та системному підході до вирішення цих проблем із залученням усіх дотичних сторін можливий прогрес в довгостроковій перспективі.

Основним завданням у частині зайнятості міського населення є створення місцевого партнерства у складі роботодавців, представників місцевої адміністрації, служби зайнятості, навчальних закладів, підприємств, установ і організацій з метою стимулювання роботодавців до створення нових робочих місць, розвитку підприємницької ініціативи містян, посилення конкурентоспроможності кваліфікованих трудових ресурсів на ринку праці.

Особливо важливим, є збір та обробка статистично інформації, яка дозволить проводити відповідний аналіз та прогнози, використовуючи які можна планувати ефективні заходи. Наявність у міській раді такого Статистичного Бюро, дає змогу стати фасилітатором процесу.

Аналіз вказаної проблематики при роботі в групах дозволив визначити переваги та недоліки існуючих методів роботи щодо організації ефективного місцевого ринку праці дозволив визначити наступні переваги та недоліки (зведену інформацію згруповано та подано у Додатку 13 таблиця «Шляхи досягнення балансу між попитом на кваліфіковані трудові ресурси і можливостями працевлаштування» – див. стор. 35):

– основними перевагами поточних методів роботи у вказаному напрямку є: наявність програм державної служби зайнятості, зорієнтованих на професійну підготовку/перепідготовку, підвищення кваліфікації, профорієнтації та залучення безробітних до організації підприємницької діяльності; здійснення заходів вказаних програм на базі підприємств, в установах, організаціях, у професійно-технічних та вищих навчальних закладах;

– основними недоліками є низький рівень залучення місцевих підприємства, установ, організацій, а також професійно-технічних та вищих навчальних закладів до процесу; робота лише з зареєстрованими безробітними та потенційними випускниками навчальних закладів; у більшості випадків «новоспечені» підприємці припиняють діяльність до 6-8 місяців; тимчасове працевлаштування носить періодичний характер.

За результатами проведених зустрічей та консультацій з представниками влади, бізнесу, громадськості та Чортківського районного центру зайнятості пропонуємо наступні шляхи покращення методів роботи щодо організації ефективного місцевого ринку праці:

- організація місцевого партнерства у складі роботодавців, представників місцевої адміністрації, служби зайнятості, навчальних закладів, підприємств, установ і організацій;
- дослідження даних попиту і пропозицій на ринку праці, трудової міграції, «тіньової зайнятості» на постійні основи;
- розробка тематики програмних заходів, орієнтованих на запит місцевого ринку праці.

6.8. Зовнішнє позиціонування та маркетинг

За результатами обговорень на засіданнях ініціативної, робочої та профільної груп щодо привабливості міста Чортків для якісного життя та ведення бізнесу визначено наступні сильні та слабкі сторони за ступенем важливості (зведену інформацію згруповано та подано у Додатку 14 таблиця «Як місцевість сприймається її мешканцями» – див. стор. 36):

– сильні сторони: вигідне логістично-транспортно-географічне розташування; близькість до відомих туристичних дестинацій та атракцій; розмаїта мережа освітніх закладів; потенціал розвитку медицини; наявність трудового ресурсу; активна закордонна діаспора; багата історична та культурна спадщина; мультикультурність та мультирелігійність; різнобічність культурно-мистецького та спортивного потенціалу; проведення фестивалів, ярмарок, історичних реконструкцій; репутація підприємств, які працювали на території міста та працюючих;

– слабкі сторони: недостатнє позиціонування міста як сталого партнера для інвестицій; недостатня увага до історичних пам'яток; низький попит на висококваліфіковані трудові ресурси, низький рівень оплати праці; недостатня кількість місць дозвілля (рекреаційні зони, спорт та розважальні заклади); нерозвинута туристична інфраструктура; брак фахової промоції; стара та зношена інфраструктура.

Проведений аналіз показав, що найбільшу можливість здійснювати зовнішнє позиціонування міста має муніципальна адміністрація. Політика просування міста включає, як зовнішню промоцію та маркетинг, так і дії на місцях, що створюють сприятливі умови для життя, роботи, туризму, ведення бізнесу та залучення інвестицій.

Місто активно приймає участь у різноманітних заходах як на території України так і за кордоном. Відділами міської ради розроблені різноманітні промо-матеріали, орієнтовані потенційних інвесторів, туристів. В мережі Інтернет розміщено матеріали, відеоролики про місто на декількох мовах. Постійно ведеться розробка та оновлення таких інформаційних продуктів.

Для ефективного зовнішнього позиціонування міста потрібно об'єднати зусилля муніципальної адміністрації, бізнесу та громадськості.

ПЛАНОМ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ передбачено декілька кроків які позитивно впливатимуть на імідж міста та дадуть змогу використати потенційні можливості уникаючи ризиків. Це забезпечення місцевих підприємців безкоштовними засобами ЕЦП, що дасть змогу отримувати великий перелік сучасних послуг, без спілкування з чиновниками; полегшення роботи з фінансовими та фіскальними установами та діловими партнерами.

Важливим також є збір та обробка економічно-статистичної інформації. Це дає змогу аналізувати, робити прогнози та оперативно реагувати на виклики та загрози, що робить бізнес та муніципалітет більш конкурентним. Тому в **ПЛАНІ** передбачено створення такого Статистичного Бюро.

Ще одним кроком, який дозволить використати місцеві переваги, є створення та просування бази місцевих локацій для фото відео та кінозйомок.

Для залучення інвесторів, які орієнтуються на інновації планується створити комунальне Бюро захисту інтелектуальної власності (патентне бюро), яке надаватиме послуги з реєстрації прав ІВ. Муніципалітет може брати на себе частину чи повністю оплату послуг, державних зборів та інших витрат, за що він ставатиме співласником ІВ або матиме змогу надавати привілеї на їх використання на території муніципалітету. Тим самим створюватимуться умови для залучення відповідних інвесторів, створення інноваційних підприємств, розвиток науки, зростання попиту на високкваліфіковані трудові ресурси та рівня заробітних плат.

Побудова сучасного Бізнес-комплексу дасть змогу проводити на його базі різноманітні заходи на регулярній основі, в тому числі за участю закордонних учасників. Це формуватиме позитивний імідж міста, свідчитиме про його відкритість та готовність до співробітництва.

7. SWOT-АНАЛІЗ: ВНУТРІШНІ СИЛЬНІ ТА СЛІБКІ СТОРОНИ, ЗОВНІШНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ЗАГРОЗИ

Після обговорення в робочій групі був сформований перелік основних внутрішніх сильних та слабких сторін, зовнішніх можливостей та загроз (зведену інформацію згруповано та подано у табличному вигляді):

Сильні сторони	Слабкі сторони
Висока ділова активність та підприємливість жителів міста, яку можна реалізувати шляхом відкриття стартапів	Недосконала інфраструктура для підтримки МСБ, низький рівень надання консалтингових і тренінгових послуг, відсутність бізнес-інкубаторів
Активна позиція міської влади та депутатського корпусу щодо підтримки МСБ та підприємств з іноземними інвестиціями	Відсутність Бізнес-комплексу, з відповідними торговими площами, допоміжною інфраструктурою та залами для проведення різноманітних міроприємств
Вигідне логістично-географічне розташування, розвинута мережа фінансових установ, доступу до інтернету та систем зв'язку	Недостатня кількість привабливих об'єктів для інвесторів. Відсутність індустріального парку
Наявність освітніх закладів усіх рівнів акредитації здатних розробляти НДП та оперативно реагувати на потреби ринку праці	Велика кількість кваліфікованих кадрів, зайнятих не за фахом, що призводить до втрати практичних навичок та відтоку працездатного населення за межі міста
Наявність історично-культурної спадщини та унікальних природно-рекреаційних об'єктів	Неефективне використання наукових та інноваційних підходів в бізнесі. Складність захисту ІВ (інтелектуальної власності)
Можливості	Загрози
Сприяння місцевою владою започаткування та розвитку бізнесу в місті	Недосконала дозвільна та податкова система
Розширення міжнародного співробітництва та поживлення експортно-імпортних відносин	Міграція висококваліфікованих трудових ресурсів
Зростання попиту на інтелектуальну власність та інновації	Зростання цін на енергоносії
Розвиток сучасних інформаційних технологій	Висока ймовірність нових макроекономічних потрясінь
Ріст популярності українських історичних та природно-ландшафтних об'єктів	Конкуренція між регіонами та містами за інвестиції та платників податків

В результаті проведеного SWOT аналізу можна зробити наступні висновки:

1. - нестабільна та недосконала законодавча база, політична ситуація в країні, низька оплата праці, зростання цін на енергоносії сприяють працевлаштуванню не за фахом та міграції висококваліфікованих трудових ресурсів;

- недостатня кількість привабливих об'єктів для інвестування, не дає успішно конкурувати з іншими містами та регіонами за інвестиції. Одним з шляхів залучення потенційних інвесторів є створення індустріального парку.

2. - вигідне логістично-географічне положення міста, на фоні поживлення міжнародного співробітництва та експортно-імпортних відносин, за підтримки міської влади, може стати катализатором інвестицій та розвитку місцевого підприємництва;

- побудова сучасного Бізнес-комплексу, покращить інфраструктурні умови, а створення на його базі центру підтримки підприємництва та бізнес-інкубатора, сприятиме розвитку підприємництва та створенню нових робочих місць;

- надання затребуваних послуг бізнесу з використанням сучасних ІТ технологій підвищить рівень конкурентоздатності місцевого бізнесу та сприятиме залученню інвестицій;

- створення умов для залучення інвесторів, орієнтованих на інноваційне підприємництво, сприятиме попиту на висококваліфіковані трудові ресурси

Виходячи з висновків, наведених вище, основою для успішного економічного розвитку муніципалітету повинно стати відкрите та прогнозоване ділове середовище, яке може бути досягнуто шляхом забезпечення стабільних умов розвитку МСБ та синергії партнерства.

8. БАЧЕННЯ І ЦІЛІ

Чортків до 2021 року стане економічно розвинутим та інвестиційно-привабливим містом, зорієнтованим на розбудову відкритого ділового середовища та розвиток інноваційного і конкурентного малого та середнього бізнесу, завдяки синергії співпраці бізнесу, громади та влади.

Ціль 1. Створення та забезпечення стабільних умов розвитку підприємництва та малого бізнесу

1. Впорядкувати єдину базу об'єктів комунальної та приватної власності.
2. Підготовчі роботи та будівництво Бізнес-комплексу.
3. Створити та запустити роботу бізнес-інкубатору.
4. Сконцентрувати ділову активність у Бізнес-комплексі.
5. Створити та просувати базу місцевих локацій для фото відео та кінозйомок.

Ціль 2. Синергія партнерства в інтересах сталого місцевого економічного розвитку.

1. Створити Центр МЕР для розвитку та підтримки малого та середнього бізнесу.
2. Запровадити систему економічного партнерства шляхом об'єднання зусиль і ресурсів бізнесу, фінансової сфери та адміністрації.
3. Модернізувати систему надання адміністративних та інформаційних послуг для бізнесу.
4. Організувати місцеве партнерство з кваліфікованих трудових ресурсів.

9. ПЛАН ДІЙ

Таблиця 1. План дій

Тематичний блок	Основні цілі	Дії / Ідеї проєктів	Тривалість (початок - завершення)	Залучені партнери	Заплановані витрати	Результати	Показники (індикатори) для моніторингу
<p>1. Міжсекторальна співпраця та взаємодія на місцевому рівні</p> <p>2. Прозора, вільна від корупції адміністрація, що сприяє розвитку бізнесу</p> <p>3. Правова та інституціональна база</p> <p>4. Кваліфіковані трудові ресурси, інклюзивність</p> <p>5. Доступ до фінансування</p>	<p>Синергія партнерства в інтересах сталого Місцевого Економічного Розвитку</p>	Створити Центр МЕР для розвитку та підтримки малого та середнього бізнесу	01.02.2019-01.01.2019	Міська адміністрація, бізнес, експерти, донори	19 864 € 631 000 грн.	Створено Центр МЕР,	Сформовано штат (7 осіб) Укомплектовано оргтехнікою Створено та наповнено сайт
		Запровадити систему економічного партнерства шляхом об'єднання зусиль і ресурсів бізнесу, фінансової сфери та адміністрації	10.01.2019-01.09.2019	Міська адміністрація, фінансові установи, бізнес, ЗМІ, експерти	1 125 € 35 471 грн.	Розроблено положення про місцеве партнерство Діяльність партнерства на базі МР	Частково компенсовано відсотки за кредитами за 3-ма бізнес-пректами МСБ
		Модернізувати системи надання адміністративних та інформаційних послуг для бізнесу	01.03.2019-01.07.2020	Міська адміністрація, бізнес, мешканці, ЗМІ, експерти, донори	48 565 € 1 531 255 грн.	Введено в дію ПАК Надано доступ до ПАК Забезпечено користувачів ПАК ЕЦП Створенно бюро по збору та обробці статистичної та соціологічної інформації Створено відділ захисту інтелектуальної власності (патентний повірений)	Стала робота ПАК 80% користувачів отримали ЕЦП Сформовано штати бюро та відділу захисту ІВ (2 од., 2 од.) Забезпечено ОТ Надано консультації щодо захисту ІВ 12 особам
		Організувати місцеве партнерство з кваліфікованих трудових ресурсів	20.01.2019-01.09.2020	Міська адміністрація бізнес, освітні заклади мешканці, ЗМІ, Громадські організації, експерти, донори	16 253 € 512 457 грн.	Розроблено положення про місцеве партнерство Діяльність партнерства на базі МР та Центру МЕР Збір та аналіз інформації про КТР у місцевому бізнес-просторі Розробка програм з професійної освіти/ підготовки/перекваліфікації	Затверджено положення Створення перспективних прогнозів (квартальні, піврічні, річні) Розроблено освітні програми

Тематичний блок	Основні цілі	Дії / Ідеї проєктів	Тривалість (початок - завершення)	Залучені партнери	Заплановані витрати	Результати	Показники (індикатори) для моніторингу
1. Земельні ресурси та інфраструктура 2. Прозора, вільна від корупції адміністрація, що сприяє розвитку бізнесу 3. Міжсекторальна співпраця та взаємодія на місцевому рівні 4. Зовнішнє позиціонування та маркетинг	Створення та забезпечення стабільних умов розвитку підприємництва та малого бізнесу	Впорядкувати єдину базу об'єктів комунальної та приватної власності	01.01.2019-01.05.2019	Міська адміністрація, ЗМІ, експерти, донори	6 975 € 220 000 грн.	Введено в дію ПАК Проведено інвентурізацію комунального та приватного майна Надано доступ до бази	Затвердження результатів інвентурізації майна Стала робота ПАК
		Підготовчі роботи та будівництво Бізнес-комплексу	01.02.2019-01.08.2020	Міська адміністрація, бізнес, експерти, донори	602 601 € 19 000 010 грн.	Завершено підготовчі роботи Розроблено ПКД Побудовано БК	Побудовано БК на 100%
		Створити бізнес-інкубатор	01.07.2020-01.12.2020	Міська адміністрація, бізнес, ЗМІ, експерти, донори	50 000 € 1 576 500 грн.	Створено бізнес інкубатор у приміщенні БК	Стала робота БІ, 10 підприємців
		Сконцентрувати ділову активність у Бізнес-комплексі	01.07.2020-01.12.2020	Міська адміністрація, бізнес, ЗМІ, експерти, донори	1 554 € 48 998 грн.		Заповнено на 70%
		Створити та просувати базу місцевих локацій для фото відео та кінозйомок	01.02.2020-01.09.2020	Міська адміністрація, бізнес, мешканці, ЗМІ, Громадські організації, експерти, донори	72 000 € 2 270 160 грн.	Залучено фахівців Створено базу локацій База локацій наповнена фото-, відео- та 3D-матеріалами Виготовлено промо-каталоги Поширено інформація серед зацікавлених	1 локейшн-менеджер, 1 фото-відео-оператор, 1 дизайнер В базу внесено 15 об'єктів Створено профілі 10 локацій Розроблено каталоги Поширено 100 каталогів

Конкретизація дій (таблиця 1), запланованих з метою активного стимулювання місцевого економічного розвитку, є основою для успішного економічного розвитку муніципалітету. Реалізація запропонованих у [ПЛАНІ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ](#) заходів сприятиме розбудові відкритого ділового середовища та розвитку інноваційного і конкурентного місцевого малого та середнього бізнесу, що, в свою чергу, уможливить сталий місцевий економічний розвиток завдяки синергії співпраці бізнесу, громади та влади.

10. СХЕМА ФІНАНСУВАННЯ

Фінансування проектів та заходів, що передбачаються **ПЛАНОМ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ**, планується здійснювати як із традиційних джерел (місцеві бюджети, бюджети вищого рівня), так і нових, а саме: донорських та приватних коштів. Заплановані витрати на реалізацію проектів та схема фінансування в рамках виконання **ПЛАНУ** подано у таблиці 2

Таблиця 2. Схема фінансування

Дії за проектом	Заплановані витрати	Джерела фінансування				Нестача фінансування	Примітки
		Місцевий бюджет	Бюджети вищого рівня	Приватний сектор	Донори		
1.1. Створити Центр МЕР для розвитку та підтримки малого та середнього бізнесу	19 864 € 626 312 грн.	4 966 € 156 578 грн.	-	-	4 966 € 156 578 грн.	9 932 € 313 156 грн.	-
1.2. Запровадити систему економічного партнерства шляхом об'єднання зусиль і ресурсів бізнесу, фінансової сфери та адміністрації	1 125 € 35 471 грн.	625 € 19 706 грн.	-	500 € 15765 грн.	-	-	-
1.3. Модернізувати системи надання адміністративних та інформаційних послуг для бізнесу	48 565 € 1 531 255 грн.	9 459 € 298 242 грн.	4 757 € 150 000 грн.	-	10 000 € 315 300 грн.	24 349 € 767 724 грн.	-
1.4. Організувати місцеве партнерство з кваліфікованих трудових ресурсів	16 253 € 512 457 грн.	2 452 € 77 312 грн.	950 € 29 954 грн.	1 500 € 47 295 грн.	-	11 351 € 357 897 грн.	-
2.1. Впорядкувати єдину базу об'єктів комунальної та приватної власності	6 975 € 220 000 грн.	2 100 € 66 213 грн.	-	-	1 000 € 31 530 грн.	3 875 € 122 179 грн.	-
2.2. Підготовчі роботи та будівництво Бізнес-комплексу	602 601 € 19 000 010 грн.	236 475 € 7 456 057 грн.	-	6 980 € 220 079 грн.	-	359 146 € 11 323 873 грн.	Наявні: земельна ділянка, затв.план території для будівництва, техн..умови по водопостачанню, водовідведенню, електроенергії, проект землеустрою, проектно-кошторисна документація
2.3. Створити бізнес-інкубатор	50 000 € 1 576 500 грн.	9 515 € 300 000 грн.	4 758 € 150 000 грн.	-	5 000 € 157 650 грн.	30 727 € 968 822 грн.	-
2.4. Сконцентрувати ділову активність у Бізнес-комплексі	1 554 € 48 998 грн.	300 € 9 460 грн.	-	200 € 6 306 грн.	-	1 054 € 33 233 грн.	-
2.5. Створити та просувати базу місцевих локацій для фото відео та кінозйомок	72 000 € 2 270 160 грн.	15 540 € 490 000 грн.	-	15 000 € 472950 грн.	-	41 460 € 1 307 234 грн.	-
Загалом	818 937 € 25 821 163 грн.	281 432 € 8 873 586 грн.	10 465 € 329 954 грн.	24 180 € 762 427 грн.	20 966 € 661 058 грн.	481 894 € 15 194 138 грн.	-
%	100	34,37	1,28	2,95	2,56	58,84	

(за курсом НБУ на 01.08.2018 1 євро = 31.53 гривні)

Частка фінансування проектів та заходів **ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ** за рахунок коштів з місцевого бюджету, заплановано на 2019-2020 роки, становить 34,37 % від загальної суми витрат.

11. ПОКАЗНИКИ ТА МЕХАНІЗМИ МОНІТОРИНГУ

Реалізація заходів та проектів ПЛАНУ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ передбачає моніторинг очікуваних результатів за період 2019-2020 роки.

У таблиці 3 подано очікувані результати за діями та етапами їх реалізації.

Таблиця 3. Показники моніторингу

Дії / Ідеї проекту	Тривалість (початок дії дд.мм.рррр – завершення дд.мм. рррр)	Очікувані результати			
		з 1го по 6й місяць	з 7го по 12й місяць	з 13го по 18й місяць	з 19го по 24й місяць
1.1. Створити Центр МЕР для розвитку та підтримки малого та середнього бізнесу	01.02.2019- 01.07.2019	Сформовано штат (7 осіб), укомплектовано оргтехнікою	Створено та наповнено сайт Завершено 01.07.2019	-	-
1.2. Запровадити систему економічного партнерства шляхом об'єднання зусиль і ресурсів бізнесу, фінансової сфери та адміністрації	поч. 10.01.2019	Розроблено положення про місцеве партнерство Діяльність партнерства на базі МР	Частково компенсовано відсотки за кредитами за 3-ма бізнес-пректами МСБ	Частково компенсовано відсотки за кредитами за 5-ма бізнес-пректами МСБ	Частково компенсовано відсотки за кредитами за 5-ма бізнес-пректами МСБ
1.3. Модернізувати системи надання адміністративних та інформаційних послуг для бізнесу	01.03.2019- 01.07.2020	-	Створенно бюро по збору та обробці статистичної та соціологічної інформації Створено відділ захисту інтелектуальної власності (патентний повірений) Сформовано штати бюро та відділу захисту ІВ (2 од., 2 од.) Забезпеченно ОТ	Введено в дію ПАК Надано доступ до ПАК Забезпечено користувачів ПАК ЕЦП (80%) Надано консультації щодо захисту ІВ 12 особам Завершено 01.07.2020	-
1.4. Організувати місцеве партнерство з кваліфікованих трудових ресурсів	поч. 20.01.2019	Розроблено положення про місцеве партнерство Діяльність партнерства на базі МР та Центру МЕР	Збір та аналіз інформації про КТР у місцевому бізнес-просторі Розробка програм з професійної освіти/ підготовки/перекваліфікації	Створення перспективних прогнозів (квартальні, піврічні, річні)	Тренінговий центр на базі Центру МЕР Охоплено програмами професійної освіти/ підготовки/ перекваліфікації 50% безробітних
2.1. Впорядкувати єдину базу об'єктів комунальної та приватної власності	20.01.2019- 01.05.2019	Введено в дію ПАК Проведено інвентурізацію комунального та приватного майна Надано доступ до бази Завершено 01.05.2019	-	-	-

Дії / Ідеї проекту	Тривалість (початок дії дд.мм.рррр – завершення дд.мм. рррр)	Очікувані результати			
		з 1го по 6й місяць	з 7го по 12й місяць	з 13го по 18й місяць	з 19го по 24й місяць
2.2. Підготовчі роботи та будівництво Бізнескомплексу	01.02.2019- 01.08.2020	Завершено підготовчі роботи Розроблено ПКД	Будівництво БК: Фундамент Підведення інженерних комунікацій	Внутрішні та зовнішні оздоблювальні роботи	Побудовано БК на 100% Завершено 01.08.2020
2.3. Створити бізнес-інкубатори	01.07.2020- 01.12.2020	-	-	-	Створенно бізнес інкубатор у приміщенні БК, 10 підприємців Завершено 01.12.2020
2.4. Сконцентрувати ділову активність у Бізнес-комплексі	01.07.2020- 01.12.2020	-	-	-	Заклучення довготривалих договорів оренди торгівельних та офісних площ в БК Заповнено на 70% Завершено 01.12.2020
2.5. Створити та просувати базу місцевих локацій для фото відео та кінозйомок	01.02.2020- 01.09.2020	-	-	Залучено фахівців Створена база локацій (15 об'єктів) База локацій наповнена фото-, відео- та 3Д- матеріалами (профілі 10 локацій)	Виготовлено промо-каталоги Поширена інформація серед зацікавлених (100 каталогів) Завершено 01.09.2020